

**ИЗВЕШТАЈ ЗА
РЕГИОНАЛНАТА ПАРЛАМЕНТАРНА КОНФЕРЕНЦИЈА ЗА НАДЗОР ВРЗ ЕНЕРГЕТСКИТЕ
ПОЛИТИКИ И ИНВЕСТИЦИЈЕТЕ ВО ЕНЕРГЕТИКАТА**

„Парламентарен надзор врз енергетските политики и инвестициите во енергетиката“

*6^{-ти} и 9^{-ти} март 2014 година
Будва, Црна Гора*

1. Резиме

Речиси 75 пратеници и вработени во парламентарните служби од парламентите на земјите од Западен Балкан, заедно со претставници од министерствата за економија и енергетика, друштвата за производство и пренос на енергија, регулаторните тела и експерти од областа на енергетиката се собраа на регионална конференција во Будва, Црна Гора на 6-7 септември 2014 г. Целта на конференцијата беше да се поведе дискусија за *„Парламентарниот надзор врз енергетските политики и инвестициите во енергетиката“*

Конференцијата ја отвори г. Суљо Мустафиќ, потпретседател на Парламентот на Црна Гора, кој изјави:

„Постои потреба за јакнење на регионалната соработка во енергетскиот сектор, а воспоставувањето на стабилно регулаторно и пазарно окружување е клучен предуслов за привлекување инвестиции во енергетскиот сектор.“ Г. Мустафиќ нагласи дека:

„Прашањето за јакнењето на регионалната соработка во енергетскиот сектор беше предмет на дискусија и на конференцијата за Западен Балкан, што беше одржана неодамна во Берлин“ како и дека „средбите од овој вид претставуваат вистинска можност за размена на мислења помеѓу пратениците од парламентите во земјите од Западен Балкан околу дефинирањето на најдобрите практики за надзор врз спроведувањето на енергетските политики.“

Во текот на дводневната конференција, панелистите и учесниците разменија ставови и аргументи за „Договорот за енергетската заедница и третиот пакет за енергетика – законодавни предизвици за парламентите на земјите од Западен Балкан“, „Иднината на одржливите енергетски решенија – законодавни решенија и преглед на најдобрите практики“, „Инвестиции во енергетиката во Западен Балкан – идни потреби и импликации за иднината“ и за „Улогата на регулаторните тела за енергетика и улогата на парламентите во надзорот врз регулаторните тела и енергетските политики“.

Г. Александар Дамјановиќ, Претседавач на Одборот на МПК и Претседател на Комисијата за економија, финансии и буџет на Парламентот на Црна Гора дополнително го нагласи значењето на континуираната регионална соработка во областа на енергетиката, изјавувајќи:

„Идејата за организирање конференција за учесниците и темата што ги опфаќа ме денес произлезе од една од препораките од трилатералната средба меѓу пратениците од парламентарните комисии што се надлежни за енергетскиот сектор од Парламентот на Црна Гора, Народното собрание на Република Србија и Народното собрание на Република Српска, што се одржа во Требиње во март оваа година.“

Важно е да се зајакне парламентарниот надзор врз енергетските политики и инвестициите во енергетиката со цел овие политики да се утврдуваат и спроведуваат во рамките на тесните кругови на извршните власти и деловниот сектор.“

Г. Дамјановиќ дополнително нагласи дека: „Активностите за основање на Парламентарното собрание на Енергетската заедница, идеја што беше заеднички презентирани од страна на пратениците од парламентите во земјите од Западен Балкан, во седиштето на Енергетската заедница во Виена во јули оваа година, мора да продолжи.“

Претставниците на министерствата за економија и енергетика, друштвата за производство и пренос на енергија, регулаторните тела и експертите од областа на енергетиката од регионот ги изложија, исто така, своите ставови во својство на панелисти и учесници во конференцијата.

Како резултат на конференцијата, учесниците усвоија заклучоци што треба да послужат како насоки за зајакнување на нивните улоги во процесот на спроведување надзор врз енергетските политики во земјите од Западен Балкан.

На крајот, беше укажано дека: „**Мрежата го препорачува и поддржува основањето на Парламентарно собрание на Енергетската заедница, што ќе ги собере на едно место пратениците во Европскиот парламент и пратениците од парламентите на земјите – договорни страни на Енергетската заедница.**“

Конференцијата е организирана од страна на Регионалната мрежа на парламентарните комисии за економија, финансии и европски интеграции од Западен Балкан (МПК), со поддршка од Вестминстер фондацијата за демократија (ВФД).

Заклучоци и препораки од регионалната конференција за „Парламентарен надзор врз енергетските политики и инвестициите во енергетиката во Западен Балкан“.

Во текот на дискусиите на регионалната конференција што се одржа во Будва, Црна Гора на 6-7 септември, пратениците и експертите од областа на енергетиката од земјите од Западен Балкан укажаа на неколку клучни прашања.

- A. Парламентите имаат ограничена улога во надзорот врз инвестициите во енергетскиот сектор и во контролата врз енергетските политики и постои потреба за поголемо ангажирање на парламентите на земјите од Западен Балкан околу овие прашања.
- B. Административните и финансиските капацитети на поединечните земји од Западен Балкан за привлекување на инвестиции во енергетиката се ограничени; оттаму, заедничкиот регионален пристап кон вложувањата во енергетиката претставува најдобар пат за идниот развој на енергетскиот сектор во Западен Балкан.
- C. Може да се забележи дека постои доцнење во спроведувањето на законодавството од областа на енергетиката што произлегува од Договорот за Енергетската заедница и постои потреба за натамошна соработка со Секретаријатот на Енергетската заедница во следењето на спроведувањето.

Заклучоци и препораки на Мрежата на парламентарни комисии за економија, финансии и европски интеграции на земјите од Западен Балкан

- 1. Мрежата ја препознава важноста на идните инвестиции во енергетскиот сектор за развојот на сите земји во регионот, а парламентите на земјите од Западен Балкан имаат пресудна улога во промовирањето на воспоставувањето на заеднички регионален енергетски пазар и во обезбедувањето поддршка за регионалните енергетски инвестициски проекти.
- 2. Парламентите се поттикнуваат да ги вклучат академската заедница, деловната заедница, инвеститорите, граѓанското општество и останатите актери покрај државата во активностите за надзор врз енергетските политики преку работењето на надлежните парламентарни комисии.
- 3. Мрежата ги поттикнува парламентите во регионот да се вклучат во идните дискусии за изготвување регионални документи од областа на енергетиката. Регионалните стратегии треба да бидат во согласност со националните стратегии на земјите од Западен Балкан.
- 4. Мрежата ги поттикнува парламентите и парламентарните комисии да ја развиваат културата на надзорот преку редовни годишни надзорни расправи за спроведувањето на законодавството што е донесено како дел од обврските што произлегуваат од Договорот за Енергетската заедница, во соработка со националните регулаторни тела.
- 5. Мрежата треба да ја преземе изработката на програмите и материјалите за обука и да вложи напори пратениците и вработените во парламентарните служби да се стекнат со потребното знаење и механизми за поддршка на надзорот врз енергетските политики.

На крајот, беше укажано дека:

Мрежата го препорачува и поддржува основањето на Парламентарно собрание на Енергетската заедница, што ќе ги собере на едно место пратениците во Европскиот парламент и пратениците од парламентите на земјите – договорни страни на Енергетската заедница.

Регионална парламентарна конференција за надзор врз енергетските политики и инвестициите во енергетиката „Парламентарен надзор врз енергетските политики и инвестициите во енергетиката“

**6-7 септември 2014 г.
Будва, Црна Гора**

5-ти септември 2014 г.

Пристигнување на учесниците во Хотел Сплендид - Будва

20:30 Прием за дочек (коктел – Хотел Сплендид – бар крај базенот)

6-ти септември 2014 г.

Ве молиме да забележите: Првиот ден конференцијата ќе се одржи во Хотел Монтенегро, што е поврзан со хотелот Сплендид и се наоѓа на 2 минути одење од Сплендид. Ве молиме следете ги знаците и патоказите. Персоналот на хотелот и на ВФД, исто така, ќе ве упатат кон хотелот Монтенегро

09:30 – 10:00 Регистрација на учесниците (Хотел Монтенегро – сала Тара)

10:00 – 10:15 Обраќање на главниот презентер на конференцијата

Г. Суљо Мустафиќ - Потпретседател на Парламентот на Црна Гора

Вовед од: Г. Емил Атанасовски - Раководител на програма за Западен Балкан, Вестминстер фондација за демократија

10:15 – 12:15 Панел 1 „Договорот за енергетската заедница и третиот пакет за енергетика – раздвојување
Законодавни промени и законодавни предизвици за парламентите од Западен Балкан

Г-ѓа Весна Борозан – Поранешна пратеничка и професор по предметот „Електроенергетски системи“ на универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје;

Г-ѓа Жељка Томиќ – Раководител на секторот за правни работи во Регулаторната агенција за енергетика на Црна Гора;

Г. Мирза Кушљугиќ – Универзитетски професор и пратеник во Парламентарното собрание на Босна и Херцеговина;

Г-ѓа Александра Томиќ – Претседател на комисијата за економија, регионален развој, трговија, туризам и енергетика во Народното Собрание на Република Србија.

12:15 – 13:30 Ручек (Хотел Монтенегро)

13:30 – 15:30 Панел 2 „Иднината на одржливите енергетски решенија. Законодавни решенија и преглед на најдобрите практики“

Г. Александар Дамјановиќ – Претседател на Комисијата за економија, финанси и буџет, Парламент на Црна Гора;

Г. Арбен Дхима – Раководител на Секторот за енергетска политика и развој на Министерството за енергетика и индустрија на Албанија;

Г. Саша Бошковиќ – Пратеник и член на Комисијата за економија во Народното собрание на Република Српска;

Г-ѓа Драгица Секулиќ – Директор на Директоратот за енергетска ефикасност во Министерството за економија на Црна Гора

15.30 – 15.45	Пауза за кафе
15.30 – 15.45	Заклучоци од првиот ден
20:00	Вечера (Хотел Сплендид)

7^{-ми} септември 2014 г.

Ве молиме да забележите дека вториот ден конференцијата ќе продолжи во Хотел Сплендид

09:30 – 10:00	Регистрација на учесниците – втор ден (Хотел Сплендид – сала Петровиќ)
10:00 – 10:05	Вовед за вториот ден од Александар Дамјановиќ – Претседавач на Одборот на МПК
10:05 – 12:00	Панел 3 „Инвестиции во енергетиката во Западен Балкан. Идни потреби и импликации за индустријата“ <i>Г. Иван Бошковиќ – Заменик министер за економија во Владата на Црна Гора;</i> <i>Академик Момир Ѓуровиќ – Претседател на Црногорската академија на науки и уметности;</i> <i>Г. Атанаско Тунески – Професор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје</i> <i>Г. Предраг Поповски – Професор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје</i>
12:00 – 13:00	Ручек (Хотел Сплендид)
13:00 – 15:00	Панел 4 „Улогата на регулаторните тела за енергетика и улогата на парламентите во надзорот врз регулаторните тела и енергетските политики“ <i>Г. Миленко Чокорило – Претседател на Регулаторната агенција за енергетика на Република Српска;</i> <i>Г. Енвер Халими – Претседател на Одборот на Регулаторната канцеларија за енергетика на Косово;</i> <i>Г. Бранислав Прелевиќ – Претседател на Одборот на Регулаторната агенција за енергетика на Црна Гора.</i>
15:00 – 15:15	Пауза за кафе
15:15 – 15:45	Резимеа и заклучоци од секој панел и препораки од конференцијата <i>Г. Александар Дамјановиќ – Претседател на Комисијата за економија, финансии и буџет, Парламент на Црна Гора;</i> <i>Г. Емил Атанасовски - Раководител на програма за Западен Балкан, Вестминстер фондација за демократија</i>
20:00	Свечен прием за затворање на конференцијата (Ресторан Лим)

Ве молиме да забележите: ВФД ќе го организира транспортот од Хотел Сплендид до Ресторан Лим

Заминувањето на учесниците е на 7^{-ми} или на 8^{-ми} септември, во зависност од нивната агенда за заминување.